

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

—
INSERTIUNILE se primesc la admi-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502

Vărsarea de sânge dela Beiuș.

Adunarea românilor. — Ungurii dela Târcaia agenți provocatori. — Administrația protejând pe bătăuși. — Asaltul jandarmeriei. — Sânge.

Duminecă s'au întâmplat în *Beiuș* lucruri cari sunt o rușine pentru țara întreagă. Pentru a teroriza și împedica măreața manifestare a românilor, administrația s'a datat la fapte demne nu de un stat de drept, ci cari numai în fundul Aziei se mai pot petrece.

Iată raportul telefonic ce am primit azi după amezzi despre cele întâmplate.

Beiuș, 15 Aprilie orele 2. Pe ieri după amezzi a fost convocată aici o adunare populară. În urma propagandei ce s'a făcut cu graiul și în scris, propagandă din care și-au luat parte și d-nele Viora Ciordaș și Hortensia Pagubă, cari au cutrierat satele, au venit români din toate părțile să protesteze împotriva proiectului de lege alui Apponyi și una să se declare cu frunțașii. Piața orașelului nostru era plină de români. Pe podiul ridicat în mijlocul pieței ocupase loc întreaga inteligență din loc și jur, în frunte cu protopopii celor două confesiuni, avocați, profesori, preoți, învățători etc.

Era curios că pentru menținerea ordinii dela comitat a fost trimis aici protopretorele Markovits din îndepărtata comună Cefa. Erau apoi de față 60 jandarmi, în frunte cu un căpitan și locotenent. Veniseră — adică au fost aduși — și ungurii din Târcaia, cari și în rândul trecut, în iarna anului 1905 provocaseră scandal.

Ș'acum așa au făcut. Abia s'a deschis adevărată adunarea și pe când vorbea dl *C. Popovici*, acești agenți provocatori au început să cânte »Kossuth nota«. Ai noștri ca să meargă până la extrem cu răbdarea și văzând că protopretorele, apoi toți funcționarii dela judecătorie și câtă ungurime de pe aici toată, îi aprobă și aplaudă, i-a lăsat să cânte până în capăt.

Nemernicii nu s'au mulțămît însă cu atâta, ci după ce au terminat cu cântarea, au început să lărmuiască și să strige tot felul de injurii la adresa românilor.

Protopopul Antal, dr. Cosma, dr. Ciordaș și ceilalți arangiatori ai adunării noastre au rugat atunci pe protopretore să facă ordine și să îndepărteze pe scandalagii. Acesta a răspuns însă că într'o adunare populară oricine are dreptul să deie expresiune sentimentelor sale.

Românii au protestat atunci și au făcut responsabil pe protopretor de cele ce se pot întâmpla. Acesta ca un scos din fire a început atunci să vocifereze și le-a strigat frunțașilor români să tacă, să nu mai zică un cuvânt, căci altfel îi arestează pe toți.

Asta par'că a fost ca un semnal, căci ungurii din Târcaia, cu petri pe cari le aduseseră cu ei în traiste ascunse sub șubele lor, au început să bombardeze pe frunțașii români de pe podiu și chiar mulțimea mare de români.

Se înțelege, s'a produs o învălmășală cumplită. Iute însă jandarmii au tras cordon între români și unguri și au început să deie cu baionetele și cu patul puștii în români, asupra cărora și ungurii dela spatele jandarmilor dădeau cu petri.

În câteva clipe începu să curgă sânge: românii aveau capetele sparte, și trupurile îm-

punse. Strigătele de furie și vaietele umpleau văzduhul. Ofițerii de jandarmi comandau luarea la goană a românilor și cu baionetele înainte, jan-

darmii urmau a isgoni pe români, până i-au scos afară din oraș, risipindu-i pe câmp și spunând că vor fi împușcați cei ce nu se vor duce acasă, în satele de unde au venit. De fapt: jandarmii s'au și oprit și ridicaseră puștile să tragă și dacă nu au tras, cauza e numai că s'ar fi putut dovedi astfel ucideri pe la spate, căci românii toți văzându-se cu ce teroare stau în față, grăbiau spre căminele lor.

Voiu căuta să adun numele celor cu capul spart, celor ale căror sânge a fost vărsat. Fiului preotului din Drăgănești i-s'a spart capul, încât a fost dus pe brațe la doctor. Un fiu de preot român a fost dus tot între bătăi, la jandarmerie. Deținuți sunt mulți.

Se înțelege că între români indignarea e mare. Iată cum răsplătește administrația pe cercul românesc, care a fost destul de slab să aleagă deputat un kossuthist (ovreu), iată cum sub fișpanul kossuthist Glatz se fac lucruri întocmai ca sub a lui Tisza (când la Aleșd au fost împușcați 30 români).

Chiar acum cărturarii frunțași de aici în sfat. S'a dat de altfel o telegramă la ministrul de interne (care desigur va lăuda însă pe agenții provocatori administrativi) și la clubul naționalist (care sperăm să interpeleze și să arate *lumii mari* ce fel de libertăți avem în Ungaria) iar o delegație de trei se va duce la Oradia, să protesteze și să arate fișpanului mișelile ce s'au comis.

Toate acele s'au săvârșit pentru a curma în Bihor ori ce mișcare românească. Noi însă nu ne vom lăsa, ci vom convoca altă adunare, preținzând măsuri cari să garanteze ordinea și viața românilor.

Până aci raportorul nostru. Și aceste sunt însă destule pentru a înțelege ce barbarie fără samăn s'a săvârșit.

Sperăm și noi că deputații noștri vor face interpelare în dietă și vor reuși să si-lească pe ministru a lua măsuri ca românii să nu fie tratați în patria lor ca niște criminali, ci să fie puși la locul lor mișelii cari au provocat acea vărsare de sânge.

Cu drept cuvânt zelosul dr. D. Lascu — publicând adresa rezervată către notari — s'a arătat îngrijorat de intențiile pe cari le are față de români administrația din acele părți.

De altfel credem că nimeni nu se mai îndoiește, ci e cert, că lucrurile au fost a-
nume puse la cale.

Oare frunțașii din Oradia nici după toate aceste mișelii nu se vor trezi?

Și câtă vreme își mai fac de cap beciznicii din Târcaia? Nu se găsește ac de jocul lor?

Interpelare în Dietă.

Din Budapesta primim știrea prin telefon, că cele petrecute la Beiuș au produs o mare revoltă în clubul naționaliștilor. S'a decis ca azi Vlad să anunțe de urgență o interpelare și să ceară dietei voie să și-o des-

volte îndată. Nu prea se crede însă ca deputații kossuthiști din dietă să arete mai multă condescendență față de deputații români, de cât au arătat sălbaticii din Târcaia. În acest caz interpelarea va veni la rând numai mâne, de cumva și mâne ministrul de interne nu va da bir cu fu-

Gronica săptămânei.

— Politica externă. —

În *România* spiritele s'au mai calmat și viața politică e pe cale a intra în făgașul obișnuit. Pe lângă nevoile interne, atât de mărite acum prin valorile diverse ale răscocolei, atenția bărbaților de stat români va putea să fie îndreptată și asupra evenimentelor externe. Parlamentul actual cu greu va mai fi convocat pentru rezolvarea de chestiuni curente și astfel nici cuvântul autorizat al guvernului român în afaceri externe n'avem de unde-l cunoaște. Avem însă motivul nostru de a crede — și atitudinea presei bucureștene întregi o confirmă — că întâmplările recente din Camera ungară a făcut în *România* o penibilă impresie. Interpelarea contelui Bethlen, acuzațiile stupide aduse pretinsei »irredente«, injuriile aduse românilor de aici pentru faptul că au luat parte la expoziția din București, au revoltat adânc opinia publică din Regatul român. Aceasta cu atât mai mult, că la București în întreaga afacere Vaida s'a văzut o înscenare și în toate persecuțiile din urmă, cum sunt procesele de presă și legile lui Apponyi, se vede o răsbunare a kossuthiștilor pentru sărbările de astă-vară, cu ocazia vizitei noastre la expoziție. Guvernul crede că pe calea asta ne va pedepsi pe noi și va pedepsi în același timp pe oamenii politici din *România*, în frunte cu Regele Carol I., cari au acordat o ospitalitate de largă frăție românilor din Ungaria.

Astfel de intenții de nelealitate politică a guvernului unguresc sunt extrem de nefavorabil criticate în București și nu pot decât să tulbure bunele relațiuni între cele două state.

Nu înțelegem de ce în aceste vremuri guvernul maghiar nu-și îndreptează toate forțele spre *Austria*. Nu este acolo destulă materie de prelucrat? Căci zile după zile trec de când s'au reluat discuțiile economice cu guvernul austriac și rezultatul e staționar. În *Austria* se deslănțuește pe toată linia ura în contra Ungariei. *Pressa* îngră-

mădește pe d-nii Wekerle și Kossuth cu epitete grațioase, văzând în ei pe prototipii oamenilor neputincioși de a găsi o soluție potrivită. Se râde în deosebi de duplicitatea lor, căci una vorbesc la Seghedin și Debreczin și alta la Viena. Aici flueră cum vor nemții și acasă joacă cum vor alegătorii.

Tot acum guvernul unguresc a avut ocazie să se înfrâneze, văzând modul cum bătrânul nostru Suveran judecă asupra Regatului român. M. Sa a trimis *Regelui Carol I* o depeșă de felicitare pentru atitudinea armatei române în cursul cunoscutelor evenimente. Monarhul nostru exprimă admirația sa pentru armata română. Acest fapt își are importanța sa politică deosebită în momentele prin cari trecem. Armata de care se vorbește, în schimbul de telegrame dintre cei doi domnitori, este o armată aliată nouă, Austro-Ungariei și pe prietenia sau alianța ei se contează mult într'un caz de nevoie. Dar se vede că domniile din Budapesta nu înțeleg rosturile politice și dau înainte cu insultele la adresa unui stat vecin, pe care capul țării găsește de cuviință să-l cinstească cu vorbe măgulitoare.

Prin București ne vine vestea despre vizita Regelui Italiei în *Grecia*. Victor Emanuel își începe, prin vizita aceasta, probabil un turneu mai lung — cu întreruperi — pe la curțile Suveranilor europeni. Despre vizita la Atena se vorbea mai de mult și i-se atribuie un scop special: acela de a interveni între Grecia și România, îndemnându-le a-și relua raporturile diplomatice. Regele a fost primit cu toate onorurile; au urmat obișnuitele toasturi cu asigurările de prietenie. Precum se știe Grecia e și ea mult cultivată de Alianța-triplă, iar Italia în special are interesele ei s'o cultive pentru cauza italiană în Albania. Ziarele din Roma și din Atena scriu cu acest prilej, că Grecia este un element de preț pentru statele aliate, întru cât nici ea nu spriginește pe ruși în politica din Balcani. Venind însă vorba asupra *cestiunei macedonene* grecii

declară — și se pare că acesta este și rezultatul negativ al întrevederii celor doi suverani — că toate aspirațiunile lor în Macedonia sunt legitime și că ei nu vor desarma până ce nu-și vor asigura hegemonia. Deci nu se prevede că după *vizita* lui Victor Emanuel la Atena situația politică în Balcani va suferi vre-o schimbare esențială.

De altfel *Rusia* acum are destul năcaz pe cap decât să se mai gândească a încurca și mai mult izele macedonene. Ca niciodată, dela deschiderea Dumei, se vorbește acum de noua ei dizolvare. Intre Stolypin și președintele Dumei a izbucnit un conflict acut. Budgetul nu se poate vota. Intreg parlamentarismul rusesc are ceva ridicol prin lipsa de forme apusene. Nu e mirare, că în aceste momente, iarăș s'a răspândit știrea despre *abdicarea țarului* — știre neconfirmată însă.

În asemenea condiții pare ca un vis îndrăzneț programul politic al *polonilor* din Rusia, pe baza căruia ei cer Dumei o autonomie provincială. De toate se poate vorbi acum în Rusia, dar timpul pentru revendicări naționale, nu se apropie încă.

Din România.

Comitetul executiv al partidului național-liberal s'a întrunit după norma stabilită în întrunirea din 4 Decembrie 1906, în ziua de 29 Martie anul curent.

S'a luat în deliberare situațiunea creată membrilor partidului național-liberal cari fac parte din Societatea Agrară, în urma deciziunii acestei societăți de a se constitui definitiv ca club politic al unei părți a partidului conservator.

Având în vedere că datoria membrilor partidului național-liberal în momentele grele prin care trece țara este de a fi strânși uniți în cercul organizării lui proprii, căci participarea lor în două direcțiuni deosebite și sub două conduceri, nu poate aduce decât o confuziune, care ar slăbi acțiunea partidului și încrederea ce trebuie să însuflească cetățenilor.

Având în vedere că unitatea de vederi a partidului stabilită prin întrunirile comitetului executiv lunare și chiar mai dese când împrejurările ar cere, este absolut necesară pentru a păstra în

mânile partidului direcțiunea afacerilor publice, încredințată lui în împrejurări grave și în mod constituțional.

Având în vedere, că răspunderea partidului național-liberal în fața țării este sporită prin voturile de încredere ce s'au dat guvernului național-liberal de unanimitatea Corpurilor Legiuitoare, ale căror majorități covârșitoare aparțin partidului conservator, care s'a retras dela guvern prin propria lui hotărâre.

Comitetul executiv al partidului național-liberal a luat în unanimitate hotărârea, a se invita toți membrii acestui partid, cari fac parte din Societatea Agrară, să se retragă din această societate.

În sinul partidului, iar nu afară de dânsul trebuie studiate și apărute interesele legitime ale țării. În sinul partidului trebuie discutate pe rând frățește și în deplină libertate chestiunile la ordinea zilei, căutând a le îndruma spre soluțiuni cumpănite și însufleșite de dorința binelui, a propășirii și întăririi patriei. Neconținut trebuie să fie toți membrii conștienți atât de datoria ce au și de misiunea ce le este încredințată de a înșănătoșa starea noastră economică și socială, cât și că în unire stă puterea și că desbinarea sau confuziunea încurcă situațiunile cele mai limpezi.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

V.

(Urmare și fine.)

Părerile noastre despre ținuta României în conflictul cu Grecia le-am desfășurat în articolul »Chestia bisericească națională în Turcia« în »Tribuna« în numerli dela 7, 8, 10, 11, 14 și 15 Februarie 1907.

În chestia etnografică balcanică (care de facto nu e curată chestie etnografică) de care depinde viitorul întreg al popoarelor balcanice și-a; exprimat părerea savantul S. Novacovici în opul său »Balkanska Pitanja« așa la p. 311: »Ar fi drept și logic, că în conflict cu bulgarii, sârbii să cauterăm în Grecia — sau în conflict cu Grecia să găsească razim în Bulgaria. Impăcându-se cu oareșicare, când nu se poate cu amândoi, mai întâiu s'ar putea poate găsi ieșire din încalcirea de acuma. Aspirațiunile însuși ar trebui să se unească cum s'ar uni statele, ca să ajute în acest mod realizarea viitorului.«

La pag. 372 zice mai departe: »După părerea cea mai nouă acelora dela Atena, Macedonia se împarte în trei zone: în sudică (grecească), în

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Povestea cântecului din pădure.

De Carmen Sylva.*)

A fost odată o mică ciocârlie; ședea în grâu lângă pădure la marginea Rinului, și cânta în zorile aurii din toată puterea gâtului așa cum o învățase dragul Dumnezeu, fără artă deosebită. Nici nu știa bine de-i frumos cântecul ei, dar trebuia să cânte, să-și arate bucuria pentru lumina soarelui. Sbură uneori drept în sus spre cer crezând că poate să ajungă până la soare!

Dar micile ei aripi nu ajungeau nici odată până la soare, și obosite de tot se lăsau iar în jos între spice, lângă marginea pădurei; și asculta cum cântau celelalte pasări printre crengi și așa de mulțumite ciripeau și își clădeau cuiburi și le era așa de bine. Dar ciocârlia avea ceva în piept ce se suia spre soare. Era așa ciudat!

Și era ceva trist în sborul aripelor ce se coborau iar strângându-se jos pe pământ, căci soarele rămânea cu neputință de ajuns.

Pentruce năzuia, în sfârșit, sârmana, mica pasăre așa de sus?

Asta nici ea singură n'o știa.

O mână o putere lăuntrică, recunoștința, conștiința poate că nimeni nu se bucura și nu prețuia așa pe acela dela care venia viețea toată.

Ciocârlia asculta lângă Rin cântecul priveghe-

*) Din suplimentul literar al ziarului »Neue Freie Presse«.

toarei. Doamne, ce frumos era! Se întristă și mai mult. De ce nu i-a dăruit Dumnezeu și glasul privighetoarei ci numai simplul cântec al ciocârliei, — de o sută de ori și-a zis: ce nebunie să nu poată ea închina soarelui nici măcar odată un cântec de priveghitoare, ci în totdeauna, micul neînsemnatul ei glas de ciocârlie. Dar, în sfârșit, dacă nu putea să cânte ca privighetoarea, trebuia să se mulțumească și cu cântecul ei.

Iată că veni într'o zi în sbor, de departe, dinspre răsărit, unde se sfârșește Dunărea, chiar din împărăția lui, un vultur puternic ca să-și caute soție pentru tronul lui din țara depărtată. Toți gândeau că el va peți vre-o vultureasă.

Mica ciocârlie nici nu cutează să se uite în sus la el, așa de sigură era că vulturul nici n'o va băga în seamă.

Dar el tocmai spre ea se îndreptă o luă sub aripă și-i zise: »Mică ciocârlie, am o țară unde e mult, e mult de sădit și de sămănat; eu trebuie să stau sus în vârful stâncilor ca să țin pază peste înălțimi nu cumva vre-o primejdie să amenințe țara mea. Tu să păzești sămănturile din văi și pe țărani să-i ajuți la lucru ca să poată fi bogați și binecuvântați.«

Ciocârlia făcu cum i-s'a spus, ajută la sămănat cât o iertau puterile. Își umplea cioculețul cu grăunțe, cât încăpea în el, și ajuta unde se ducea. Dar ciudat! Oamenii nu se încredeau în ea, fiindcă după firea ei, trebuia din când în când să se înalțe și spre cerul albastru, să-i ducă soarelui cântecul ei. Cu tot lucrul, de asta nu se putea lăsa. Atunci s'a petrecut un lucru trist: celelalte pasări ziceau că ea nu-i o cântăreață adevărată, fiindcă-i o regină, destinată

pentru sămănat și nu pentru cântec, iar plugarii ziceau că nu-i o regină adevărată ci o cântăreață, ce se ridică mereu spre razele soarelui, în loc să stea în ogor. Urmează zile grele pentru biata ciocârlie; ori câtă silință își da, nu mulțumea pe nimeni, pânăce supușii s'au plâns chiar vulturului că ce fel de regină le-a adus?

Și când i-a crescut ciocârliei o coroniță pe căpușor, celelalte pasări ziceau: ce fel de pasăre-i asta?

De bună seamă o fi o pupăză!

— »Nu, strigară ceilalți, a fost o păună, redusă și micșorată. Penele și-le-a pierdut, minunată nu-i! Și coronița nu se potrivește pe capul unei ciocârlii! Lăsați, în sfârșit să vedem n'o să o putem noi învăța pe ciocârlia asta să fie alta de ce a fost până acum!« Și atunci au închis-o pe sârmana mică pasăre, cu pieptul plin de dorul soarelui, într'o colivie întunecoasă și i-au tăiat aripile, ca să nu mai poată sbura spre cer; și sârmana ciocârlie ședea așa tristă. Nu mai putea acum să ducă sămăntă pe câmp și nici să cânte. Își lipea aripioarele tremurătoare de gratiile închisoarei cari nici măcar n'o păzeau de ochii curioșilor, cari veneau cruzi s'o îngâne și să vază dacă se va preschimba după dorința lor.

Ar fi vrut să-i smulgă și coronița, dar era crescută de frunte cu spini dureroși și nu se putea smulge.

Ciocârlia avea însă firea ei și nu stătu mult bosumflată. Auzise de pasări țăsătoare și a început să țese pânze minunate, din ce în ce mai frumoase. Câte odată cânta încet de tot, un cântec, dar numai noaptea, ca să n'o audă nimeni.

Când văzură că ciocârlia știe să lucreze așa

»mordică (sârbească) și în centrală (mixtă). Asemenea s'a exprimat și ministrul președinte grec Trikupis în 1885.

»La p. 401 mai zice: »Istoria Peninsulei-Balcanice arată, că de oarece pe Peninsula nu s'a putut în timpul istoriei să se întărească nici o naționalitate nici oare care integritate politică simplă, neunirea naționalităților balcanice a adus totdeauna pe Peninsula o putere străină și un cuceritor străin.

»Invățătura ar fi așadar, că unica cale pentru toate populațiile balcanice a întăririi libertăților și a asigurării existenței lor este înțelegerea lor proprie, și simțirea intereselor reciproce federalistice proprii. Nimeni nu poate strica altuia, fără să-și strice lui singur.

»Prin înțelegerea proprie, și pe baza aceasta, federațiunea balcanică nu se poate ajunge nici pe baza tradițiilor vechi, nici pe baza etnografiei de prezent și a hartelor (mapelor) etnografice fantastice, și încă și mai fantasticele pretensiuni, ci numai prin împărțire pe baza echilibrului reciproc a statelor balcanice, și anume a Sârbiei, Bulgariei și Greciei (căci România nu cere și așa nimic pe partea sudică de Dunăre, afară de anumite drepturi pentru conaționalii săi în Macedonia, iar Muntenegru nu poate avea alte interese decât Sârbia).

La p. 406 zice mai departe: »Abia când vom schimba antagonismul cu simțământul solidarității comune, abia când această solidaritate, prin mijlocul puterii echilibrului și a intereselor vom ști ridica la înălțimea aspirațiilor comune sârbești, grecești și bulgărești, vom fi în stare să mișcăm Europa neinteresată și liberală, iar cu ajutorul ei și celorlalți, moralmente prin spiritul secolului nostru de progres, să o silim, să ne ajute la îndeplinirea nouă și ultimă a împărțirii Turciei între vechii moștenitori de stat.

»De oare ce cucerirea a venit în urma neunirii și potrivniciei acestor vechi moștenitori — dacă ei vor mai merge pe calea neunirii și potrivniciei, pe care au pornit dela pacea din Berlin, ei pregătesc numai calea noului cuceritor.

La p. 498 zice apoi: »Cum s'a încălțit prin mandatul bosniac-herțegovinian-austrlac chestiunea bosniacă-herțegoviniană și sârbească, tot așa se poate încălțit prin un nou mandat european și chestia sârbească-bulgară și macedoneană.

Înainte de toate în Macedonia nu se află unitate națională, ca în Bosnia-Herțegovina. Chiar slavii macedoneni se împart în egzarhiști (acuma două treimi), și patriarhiști (acuma o treime), pe lângă aceștia, afară de mohamedani și turci (osmani, conari) în număr destul de mare, vin greci, români și albanezi!

La p. 506 zice S. Novacovici însă: »Poate că între reformele din Turcia ar fi cea mai bună și de o însemnătate aceea, care ar împărți împărțirea în teritorii de administrație după majoritatea naționalității. Dar la această reformă, nici nu se gândește diplomația europeană.

Întru cât se pot împărți părerile aceste a marelui savant și diplomat sârbesc, și de cătră cercurile înalte din România, am spus mai înainte. Vederile aceste le-am înșirat numai pentru a orienta pe români despre aceea cum gândesc celelalte popoare creștine din Balcani în chestia balcanică.

Cu aceste termin, și doresc că evenimentele din Balcani să nu ne mai găsească nepregătiți și neorientați, ca înainte de 30 ani.

Saraievo, 8/21 Martie 1907.

Din Dietă.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 15 Aprilie.

O ședință dintre cele plicticoase. Raportul proiectului de lege alui Apponyi, avocatul *Vertán* ajuns — pedagog, a îndrugat câte verzi și uscate susținând proiectul și recomandându-l majorității să-l voteze. La adresa naționalităților n'a avut decât violențe de limbaj.

O frumoasă vorbire a rostit dr. *M. Polyt*, polemizând îndeosebi cu Apponyi și reducând la adevărata lor valoare toate sofismările numitului ministru.

Demnă și logică a fost apoi vorbirea lui *V. Goldis*, care de asemeni și-a susținut cu puternice argumente, luate din domeniul pedagogiei și istoriei, proiectul său de rezoluție propus mai zilele trecute când rostise vorbirea prin care combătea proiectul ministrului Apponyi.

Fiecare dintre naționaliști a vorbit o oră întreagă. Dintre deputații unguri sunt puțini la ședință și cei cari asistă, nu manifestă vre-un interes deosebit.

Ședința s'a terminat la orele 2 după amiază.

minunat, și-au zis oamenii că acum ea e așa cum au dorit-o ei și s'au încercat să o lase iar în libertate. Dar biata ciocârlie nu mai avea aripi să zboare către soare și glasul ei de bucurie se ruginise. Asta a fost iar o durere mare pentru sârmana ciocârlie. Dar ea începuse răbdătoare să ducă iar grăunțe după grăunțe în ogoare și nu se plânse. Ani și ani și ani tot seminte și iar seminte, și tot îi venea teamă că semințele ei nu aduc rod.

Încet îi crescură totuși aripile și sub pământ răsări ceva ce ea nu putu să vadă de zăpadă și de strălucirea soarelui.

Atunci se întâmplă să șază odată, tare tristă, pe o claie de paie, legănată de vânt și se uită în sus la mândrul ei soț, un vultur așa de puternic, cum se rotește în cerc mare pe când ea nu mai putea să zboare în sus spre soare! Deodată auzi un cântec din partea Dunărei. Un cântec și risete de bucurie și o larmă, din sute de ciocniri, un cântec minunat. Și un puternic convoiu din cei mai aleși și minunați cântăreți din Alpi și Carpați și din pădurile boeme veniră și cântau, și încântau pe mica ciocârlie și îi spuneau că ei o iubesc, au iubit-o, în toată viața lor! Și ciocârlia nu știă ce să creadă, eră așa de mișcată de nici nu se putea gândi. Voiă să cânte și ea fraților ei, cântecele ei cele mai frumoase, dar cum nu fusese de atâta vreme la soare, crezută că nu mai avea nici un glas.

Dar cântăreții, veniți pe Dunăre și în sbor de peste Alpi și Carpați și din pădurile Boemiei, nu conteneau cântările și atâtea lucruri frumoase i-au spus ciocârliei, încât i-se muiă inima și-i fu așa de bine. Să încerce numai a-și îndrepta ari-

pile! Și să vezi, aripile au dus-o iar în sus! De a dreptul spre soare și ciocârlia își regăsi glasul și cântă, iar ca nici odată; cântăreții o numiau sora lor! Și din ogoară răsăriră grăunțele și în bătaia vântului de vară ciocârlia abia cunoscuse, că i rodul semințelor ei, așa de frumos era câmpul. Și oamenii ziceau:

»Vedeți, astea le-a semănat regina noastră!« Și se bucurau. Și cântăreții nu mai ziceau: »Nu poate ea să fie o cântăreață de oare ce-i numai o regină!« Și oamenii nu ziceau: »Nu poate ea să samene în pământ căci e numai o cântăreață!« ea este o ciocârlie deosebită căci știe să-și țese când vrea.

»Să poarte dar coroana ei, ca o pupăză și ca o păună, și să cânte din plin pieptul ei!«

Ciocârlia era apreciată de atâtea onoruri! Nu știă ce să facă, fiindcă nu era asfel deprinsă. Nimeni n'o lăudase până acum, și i-se spusese că nu-i vrednică de nimic! Infruntase chiar și pe dragul Dumnezeu pentru ce n'o făcuse altfel, potrivit chemării ce-i dăte. În durerea ei nu mai recunoscuse căile lui Dumnezeu. Dar în bucurie le vedea limpezi și eră acum iar veselă ca și când nici odată n'ar fi jeli. Aduse plocon, măestrilor cântăreți, toate cântecele ei, fiindcă o numiseră sora lor și bucuria asta îi redase vocea!

Întră și ea în corul lor, nu mai fu așa sperioasă și oamenii o lăsau acum să zboare în sus, așa de sus cum voia, de când văzură ce roade au dat semințele ei. Putea de acum să facă ce vrea, chiar și vulturului de sus să-i intoneze un cântec. El o asculta cu drag și zicea: Știam eu pe cine am adus să vă fie regină! Voi nu m'ați înțeles. Ah, ce fericită era ciocârlia!

Apărarea națională.

—
Invățători bravi.

O vorbire rostită la Caransebeș.

Moment nou în lupta ce se poartă contra proiectului lui Apponyi este atitudinea bravă a învățătorilor din tractul Orăzii-mari. Se desminte apoi că învățătorii din jurul Vârșetului s'ar fi declarat — cum au scris unele ziare maghiare — pentru proiectul lui Apponyi. Adevărul e, că au protestat contra lui.

—
Invățătorii din Bihor.

Invățătorii dela școlile populare confesionale ortodoxe române din protopresbiteratul Orăzii-mari în conferința ținută la 11 Aprilie n. a. c. între alte obiecte puse la ordinea zilei s'au ocupat și cu proiectul de lege a lui Apponyi.

Știut este că învățătorimea din Bihor este cea mai slab salarizată și dacă se simte undeva lipsa vre-unui ajutor, atunci noi învățătorii bihoreni o simțim aceasta mai mult; cu toate acestea, dacă este vorba ca pentru câteva zeci de coroane oferite ca ajutor de guvern să înăbușim în noi orice sentiment de libertate și voință liberă, sau mai bine zis să ne facem unelte oarbe în mâna dușmanului, contra neamului nostru, din care am ieșit și noi, atunci mai bine abdicem de orice ajutor și mai preferim a rămâne săraci ca până acuma, dar liberi în acțiunile noastre.

La conferința din 11 Aprilie numai unul s'a aflat între cei prezenți, care din considerațiuni familiare aprobă proiectul lui Apponyi, dar și a căpătat și acesta lecțiunea meritată, care sperăm că-i va servi ca îndreptar pentru viitor.

Unii dintre cei ajutoarați de stat au aflat cu cale să rămână acasă, nevoind a veni în conflict cu inspectorul regesc. Acești oameni merită disprețul tuturor oamenilor cinștiți; ori cred că prin abținere dela orice acțiune românească se vor face plăcuți înaintea inspectorului? Știm că în anul școlar trecut pe toți acești ajutoarați de stat — absenți dela conferință — inspectorul regesc i-a excepționat iar pe unii i-a amenințat cu detragerea ajutorului, nu pentru că nu au produs rezultat în limba maghiară, ci pentru că n'or făcut spot în școală nici din studiile celelalte, și cred acești ajutoarați de stat că prin ținuta lor pasivă de acum își vor câștiga grația?

Nici coroana n'o mai durea, deși i-se înfipsea până în creeri, dar băgă de seamă că și cântecul îi era tot așa adânc infipt în piept, că nimeni nu îl putea smulge. Pasările minunate nici ele singure nu știă ce bine-i făcură ciocârliei prin corul lor. Nu știău cât de mult i-se urise sârmanei pe pământ!

Ei credeau că ciocârlia fusese chiar mulțumită în colivie, cu țesutul acela frumos.

Numai când sosiră cu cântecele lor văzură cât suferise ea, cum nu putuse întâi să cânte din toată inima și numai după mult îndemn își reluase sfioasă cântecul. Acum ar fi vrut să întoneze pentru fiecare cântăreț câte un cântec, dar nu îndrăzni. Credea că nu-i destul de mare pentru asta. Cântăreții o să fie mulțumiți că au redat versul unei păsărici și au sădit încrederea și recunoștința în sufletul ei. Și ciudat! Aveau dar dreptate oamenii că pentru ei ciocârlia trebuia să fie o cântăreață, și pentru pasări o regină.

Credeau că e lucru firesc și au uitat că odinioară îi tăiaseră aripile că au trimis-o la închisoare și n'aveau încredere în sămânța, ce-o pusese în ogoare. Erau de părere că toate s'au petrecut de minune și erau mândri de mica lor ciocârlie.

Nici nu înțelegeau de ce era atâtea jale în cântecele ei, asta nu-i în firea ciocârliei. Găseau deodată că ciocârlia lor nu-i destul de veselă pe câtă vreme e o ciocârlie și-i creată pentru bucurie! Dar cântăreții, ei știău mai bine? Cum a fost de năpăstuită păsărica! Și de aceea au venit cu cântecele lor și au deșteptat toate melodiile adormite în pieptul ciocârliei. Și când ea voia să zică: Dar tot nu sunt o privighitoare, sunt numai o pasăre lăsaătoare și nu știu decât să lucrez

A doua zi după conferința fițiica »Nagyvárad« din Oradea-mare publică un articol de fond în care arată că dascălimea română nu aprobă lupta pornită contra proiectului și că dascălimea română în acest proiect își vede mântuirea și scăparea de sub jugul bisericeii (?)

Acest articol fițiica jidano-maghiară l-a scris bagseamă la îndemnul acelor hibrizi confesionali, cari pentru prietănia ce o au cu unii scriitori comunali, preferă a absta pela conferința dascălească.

Acestor hibrizi precum și fițiicei jidano-maghiare le răspundem cu concluzul adus cu unanimitate de conferința ținută la 11 Aprilie, care este următorul:

»Invățătorii dela școalele populare confesionale ortodoxe române din protopresbiteratul Orăzii-mari protestează în modul cel mai energic contra proiectului de lege al ministrului Apponyi, referitor la școalele confesionale, în care proiect se suprimă libertatea personală a învățătorilor confesionali.

»Aderează la concluzele aduse de ancheta învățătorilor ținută la Sibiu în cauza îmbunătățirii salarelor învățătoarești.

»Exprimă mulțumită profundă Arhierilor bisericeii noastre pentru întreprinerea în scopul delăturării acestui proiect și roagă totodată pe P. S. Sa dl Episcop Ioan I. Papp, ca să întreprindă toți pașii la locurile competente pentru salvarea școlii și a învățătorilor români confesionali«.

Dacă și de acum înainte se vor mai afla dascăli români cari pentru un blid de linte vor prefera a rămâne acasă și a nu lua parte la nimic ce este românesc, iar la acțiunile contrare neamului românesc, dacă și nu aduc rol, totuși înmulțesc coada; acestor soiu de dascăli le zic și eu cu poetul că:

Cei-ce poartă jugul, ș'a trăi mai vor,
Merită să-l poarte, spre rușinea lor.

Participant.

Restabilirea adevărului.

Primum următoarele:

Onorată Redacțiune! În foile șoviniste: »Magyarország« »Budapesti Hirlap« »Magyar Hirlap« de astăzi, am cetit, că în adunarea despărțământului învățătoareșc al Vârșetului,

și să tac. Atunci i-au mângăiat aripioarele și i-au ridicat cioculețul: Ciocărlie! ciocărlie! Nu fi ingrată! Noi vrem să te avem întocmai așa cum ești... Noi vrem să fi ciocărlia noastră, nu o mică și trista păsărică. Hai afară la soare!

Afară, deasupra holdelor, deasupra pădurilor sus, ciocărlie mică! Ridică-te, suflet de ciocărlie! Coronita nu mai ți-e grea. S'a făcut una cu tine! O porți chiar din naștere, fiindcă ești din obârșia păsărilor, deși ești o păsărică atât de mică. Ciocărlie, cântă ciocărlie! Te ascultăm și cântecul tău e al nostru! Nu vom mai spune niciodată că ești numai o regină!

Și oamenii îi făgăduiră că nu-i zic nici odată: »Ești numai o ciocărlie! Cuvântul numai îl șterge de tot, căci a pricinuit el așa de multă durere ciocărliei, răbind-o chiar în inimă.

Și așa-i venea să mulțumească, să cânte și să mulțumească lui Dumnezeu și soarelui și oamenilor și câmpului și toți i-au răspuns răsunat și au înflorit; și asta totodată, când se așteptase mai puțin.

Și când răsună cântecul ei de ciocărlie, cântăreții de peste Dunăre și din Alpi și din Carpați și din pădurile boeme radeau toți cu veselie.

»Am făcut-o noi pe mica noastră ciocărlie să cânte iar! Asta-i ciocărlia noastră!«

Odată a prins și Rinul de veste și a zis: Da, firește, a fost ciocărlia mea! Uitase de ea, și asta a fost o picătură amară în potirul ei! Dar când Dunărea cânta așa, trebuia și Rinul să asculte și să răspundă. Și atunci oamenii, cărora ciocărlia așa modestă și tăcută le-a cărat semințe toată viața ei, deveniră mândri: »Da, da, e regina noastră!«

Așa se întâmplă câte odată în viață și ferice de aceia cari la urmă sfârșesc cu bucurie ca această mică ciocărlie

Tradusă de: »Constanța Hodoș.

șefului, ținută în comuna Iabuca, s'ar fi luat la cunoștință proiectul de lege a lui Apponyi referitor la școalele noastre.

Declar această știre, în numele învățătorimeii tractuale și în numele meu, de *scornitură și minciună sfruntată!*

Din contră, sub prezidența subscrisului, sinodul protopresbiteral al tractului Vârșet în ședința sa ordinară ținută la 28 Martie a. c. st. v. în numele a peste 30.000 crepincioși ai tractului protopresbiteral, au votat cu însuflețire și unanim rezoluția hotărâtă, contra aceluși proiect de lege, dezastruos pentru biserica și neamul nostru. *Vârșet* la 12 Aprilie 1907. *Traian Oprea* protopresbiter.

Protestarea românilor din Jebel.

În ședința extraordinară a com. parohial ținută în 26 Martie 1907 în comuna Jebel, s'a luat următoarea hotărâre:

Protestează solemn contra proiectului de lege a ministrului Apponyi. Comitetul parohial exprimă cea mai profundă mulțumită arhierilor pentru pașii făcuți pentru apărarea învățământului nostru național și a dreptului bisericeii pe terenul instrucțiunii, rugându-i să se folosească de toate mijloacele legale ca numitul proiect să nu devină lege. — Exprimă prea bunului nostru episcop Ilustr. Sale domnului Nicolae Popea credință și supunere și-l roagă să primească cu bunăvoință Moțiunea prezentă. Comitetul parohial hotărăște cu unanimitate participarea în număr complet la adunarea de protestare ce va avea loc în Timișoara Marți în 27 Martie a. c. — Ne mai fiind alte obiecte de pertractat ședința se încheie. D. c. m. s. Ioan Surlașiu președinte, Gregoriu Paliciu învățătoriu not. com. par.

Vorbirea drului D. Cioloca

rostită în adunarea poporală din Caransebeș.

Iubiților mei frați! Vesel în suflet de vrednicia de care m'am făcut părtaș, având prilej să vorbesc năntea Dvoastră, îmi iau voia să vă salut cu dragoste frățească, zicându-vă »bun sosit la noi!«

Venirea D-v. în număr așa de mare este dovada cea mai frumoasă, că cuvântul nostru, izvorit din dragoste curată și invitarea noastră frățească a pătruns până și în coliba cea mai săracă din ascunzișurile depărtaților codri.

Ea este totodată și o dovadă, că ați început a vă cunoaște pe adevărații binevoitori.

Și bine ați făcut că ați grăbit cu toții încoaci, pentruca să vedeți cinstita față a unuia dintre trimișii poporului român în dieta țării, a dlui deputat dr. Aurel Vlad (Trăiască!) și pentruca împreună cu el să ne ridicăm cu toată țaria glasul împotriva unei legi noi, pe care o croiește dl ministru de culte pe seama noastră, dar *fără voia noastră*.

Ce adevă vrea dl ministru? Vrea să se facă stăpân peste școalele ridicate de părinții și moșii noștri și susținute din sudoarea noastră, sub chipul blând că ridică salariul învățătorilor. Se apropie adică cu bani de comunele noastre, pentruca apoi să pună mâna pe școale. Curat povestea cu lupul în piele de oaie.

Și noi suntem pentruca învățătorii să capete plată mai bună, căci amară le este și lor pânea.

Intreaga lor vieță este o vieță de chin și năcaz, fiind ei robii muncii de dimineața până sara, pentru o plată subțire, încât poți să vezi prin ea.

Și dacă ne gândim, că acești învățători ne învață copilașii rugăciunile ce le vor rosti odată pentru sufletele noastre, dacă acești învățători învață pe copilașii noștri să scrie și să cetească, încât dacă vor ajunge odată cătane în pământ străin, să ne poată scrie carte că-i sănătos copilul mamei, — atunci trebuie să zicem că acești învățători merită și ei o plată mai creștinească. Dacă deci ministrul vrea să dea plată mai mare învățătorilor, de-le, *căci din al nostru dă*. Inșă așa, ca nu cu o mână să dea, iar cu cealaltă de zece ori mai mult să iee.

Să vedem acum ce șș-i conține acest proiect de lege. (Oratorul analizează proiectul).

Acestea sunt, iubiților frați, gândurile dlui ministru, pe cari d-lui vrea să le toarne în formă de lege.

Acum vă întreb, iubiți frați, V'ar plăcea așa o lege? (Nu ne trebuie, nu ne trebuie).

Din ele văzurăm, că d-lui în schimb pentru 200—300 cor., ce tot din pungă statului le dă, în care ne vârsăm și noi chinul mânilor noastre, vrea să scoată din școalele noastre populare limba noastră.

Asta noi nu o suferim, cu atât mai puțin nu, căci legea din anul 1868 cere apriat, ca în școalele populare învățământul să se facă în limba copiilor, așa dară între români românește, între sârbi sârbește, între nemți nemțește și așa mai departe.

Legea asta, ca toate legile, este sfințită de M. Sa și dacă să cere să o cunoaștem și să o păzim noi, cu atât mai mult cerem să o păzească și dl ministru.

Nu face bine dl ministru că nesocotește voința poporului. Peste tot legile ar trebui să se facă dupăce se va fi ascultat și glasul poporului și un ministru ar trebui chiar să se jertfească el pentru binele poporului, nu să jertfească pe un popor întreg pentru o idee a sa.

Așa s'a făcut aceasta la popoarele luminate, dupăcum o știm din istorie și așa ar trebui să se facă și în țara noastră.

Atunci, Doamne! cât de ușor ar fi de cârmuit o țară, câtă încredere ar avea atunci cârmuitorii la popor și cum ar înflori țara!

Iubiților frați! Nu suntem numai noi ceice ne ridicăm glasul contra acestui proiect de lege.

Trei milioane de români și alte milioane de sârbi, nemți și slovaci din țara aceasta, au grăbit să-și iee în scut școalele făcute și susținute de ei. Ba chiar dacă n'ar fi făcut-o nime, trebuiau să o facem noi și în special D-v., grănicerii, falnicii ostași, cari prin aproape 100 de ani cu brațul D-voastră tare ați pus stavilă povoiiului dușmanilor, cari ar fi vrut să calce această țară.

D-v., cari ați îmbătrânit cu pușca în spate, D-v., cari V'ați vărsat sângele pe câmpiile dela Königgrätz și prin Italia și despre a căror vitejie se scrie prin cărți, pe cari le cetesc și împărații — D-v., nu puteați să stați mulți în fața acestei porniri a ministrului.

Iubiți frați! D-voastră, poporul țărănesc, sunteți aceia, cari brăzdați pământul, pentruca din munca și chinul mânilor D-voastre să se trezească sutele de milioane ale lumii acesteia. D-v. sunteți aceia, cari prin munca D-v. brăzdați brezde adânci pe mâinile și pe fața D-v., pentruca să umpleți punga fără fund a statului.

Pe D-v. soarele, când apune, pe vârfurile muntelui vă lasă și când răsare, tot pe vârf de munte vă află. D-v. sunteți aceia, cari rămâneți cu lacrimii pe față când feciorii D-v., brațele de muncă ale D-v. părăsesc vatra casei pe trei ani pentru a-și face datorința de soldat față de patrie și Tron.

Și când astfel vă împliniți și ne împlinim toate datorințele față de țară și Tron, oare D-v. și noi să nu ne avem drepturile noastre.

Ba da, și de aceea le și cerem. Nu le cerșim, nu ne trebuie mila nimăru, ci le cerem pentruca sunt ale noastre. (Așa-i!)

Să ne ridicăm deci glasul împotriva acestui proiect de lege, să trimitem dlui ministru prin dl deputat dr. Aurel Vlad, că proiectul lui de lege nu ne trebuie, ci că vrem să ne păstrăm școalele în limba noastră, pe care și noi ne-o iubim întocmai cum și-o iubește dl ministru pe a sa.

Să o știe dl ministru, că și voia lui Dumnezeu este ca noi să fim români și așa noi vrem să și rămânem români, cum ne-a lăsat Dumnezeu și contra voiei lui Dumnezeu de dragul nimăru nu ne lăpădam nici de școală nici de neam. (Așa-i! români vrem să rămânem!)

Iar dacă dl ministru cu toate acestea va izbuti să aducă această lege, atunci să se pomenească din neam în neam, că ea s'a adus pentru noi fără voia noastră.

După acestea îmi iau voia să vă prezentez un proiect de rezoluțiune, pe care vă rog să-l primiți.

Sebeșul-săsesc încă tot tace.

În șirul impunător și măreț al centrelor românești, din lungul și latul țerii până la periferiile cele mai expuse, ca Sătmarul și Maramureșul, cari și-au ținut de datorința națională a se manifesta în adunări populare contra proiectului ministrului Apponyi,

Sebeșul-săseșc nici astăzi încă nu s'a raliat. Facem constatarea aceasta cu destulă mândrie sufletească.

Faptul, că s'a ținut la Sibiiu o adunare pentru cercurile electorale din comitat, nu e suficient, considerând marea depărtare dela Sebeș la Sibiiu, și mai ales fiindcă la adunarea din Sibiiu au luat parte abia 4—5 alegători din cercul Sebeșului.

Românii din cercul Sebeșului, cari la ultimele alegeri parlamentare au dat cele mai strălucite dovezi despre conștiința și mândria lor națională așteaptă dela conducătorii locali să le dea prilejul de a se manifesta. Așteptăm dela conducătorii acestui cerc, cari au la dispoziția lor un element conștient, inteligent și disciplinat, ca și care în rotogolul Ardealului doar cercul Cristianului dacă mai are, să convoace fără amânare o adunare poporală, și-i rugăm în deosebi pe conducătorii din centrul cercului, ca în aceste zile mari de înverșunată luptă națională să pună la o parte micile pasiuni și animosități personale.

Ar fi nespun de dureros, ca cercul acesta, care devenise mândria și fala noastră a tuturor, să lăncezească în amorțeală. Iau conducătorii cercului răspunderea aceasta asupra lor?

Adunarea de protestare din Teaca (com. Cojocna).

Joi în 11 Aprilie la 11 ore a. m. s'a ținut adunarea poporală de protestare din Teaca, convocată de câțiva fruntași din acest cerc electoral.

Deși în acest cerc electoral nici când nu s'a făcut nici o mișcare politică, adunarea a reușit foarte bine. Au luat parte aproape toți preoții din acest cerc și un număr însemnat de învățători: fiecare în fruntea poporului din comuna sa. Poporul, care s'a adunat în număr de peste 2000 de oameni au aclamat cu mare însuflețire de președinte al acestei adunări pe dl avocat dr. Eugen Bran, care numește de notarul adunării pe dl Simeon Chibulcutean, preot în Cosma.

Dl dr. Eugen Bran în o vorbire cu multă vervă oratorică, care a electrizat inimile tuturor ascultătorilor, arată scopul acestei adunări și declară adunarea de deschisă.

Apoi ia cuvântul dl dr. Ioan Vescan, avocat, care prin o vorbire bine simțită combate proiectul lui Apponyi.

Intre însuflețirea generală a poporului mai vorbesc la obiect dl Teodor Domșa, preot în Pintic și dl Flore Bogdan, inginer în Reghin.

După acestea dl Iuliu Mera, proprietar în Cosma a citit următorul proiect de rezoluțiune:

I. Adunarea poporală protestează energetic contra proiectului de lege, despre raporturile de drept și despre plata învățătorilor dela școalele confesionale și comunale și pretinde dela ministrul de instrucțiune publică retragerea acestui proiect:

pentru că vatămă adânc drepturile autonome ale bisericilor românești — garantate prin legile fundamentale ale țării, articolele XXXVIII. și XLIV. din anul 1868 — de a înființa și susține școale cu limba lor de propunere și a dispune liber asupra acestora;

pentru că dispozițiile acestui proiect sunt contra dreptului firesc și legal al fiecărui cetățean de a se cultiva în limba lui;

pentru că prin proiectul acesta de

lege se face cu neputință copiilor de școală a-și câștiga în limba lor, cu care s'au născut și crescut, cunoștințele de lipsă pentru viață și pentru dezvoltarea și înaintarea lor culturală, morală, bisericească și patriotică, și favorizează numai un neam, și cultura aceluia și astfel în loc de bunăînțelegere provoacă nemulțumire și ură între fiii aceleiași patrii.

pentru că nu numai nimicește dreptul garantat prin lege acelor, cari susțin școalele de a hotărî singuri numai dânșii limba de propunere a școalelor lor, de a disciplina și supraveghea asupra învățătorilor, ci dictează pedepse asupra senatelor școlare, preoților, învățătorilor, autorităților bisericești în caz când acestea nu se vor îngriji de învățarea limbei maghiare în măsură așa de mare, încât fiecare prunc când iese din școală să știe vorbi și scrie ungurește.

pentru că proiectul acesta fără să-și ajungă scopul impune sarcini nouă și grele, insuportabile poporului român și atacă limba noastră, pe care peste toate o iubim.

II. Pretinde introducerea votului universal și secret fără restricțiune, ce ar putea împiedeca manifestarea nefalsificată a voinței poporului.

III. Pretinde respectarea și executarea legilor despre egala îndreptățire a naționalităților.

IV. Pretinde libertatea de presă și protestează contra terorismului, care țintește să împedecă libertatea gândirii și a cuvântului.

V. Adunarea poporală aderează întru toate deputaților naționaliști români din dieta țerii, cari luptă pentru egala îndreptățire a tuturor popoarelor din patrie și îi roagă să apere drepturile școalelor românești, să se împedecă cu toate mijloacele legale ridicarea la valoare de lege a proiectului contelui Apponyi.

VI. Adunarea mulțamește Arhierilor noștri pentru apărarea energică a drepturilor bisericești și școlare românești, izvorul de cultură a poporului românesc întotdeauna credincios patriei și tronului. Cerem dela acești iubiți Arhierii ai noștri, ca în caz de lipsă să meargă chiar la treptele tronului, talmăcind plânsoarea poporului român în fața Impăratului și Regelui nostru, care este părinte deopotrivă iubitor a tuturor popoarelor.

VII. În fine adunarea roagă pe deputații naționalităților să organizeze o adunare de protestare a întregului neam românesc.

La sfârșit adunarea salută telegrafice pe președintele clubului deputaților naționaliști Dr. Teodor Mihali.

În urmă bravul președinte prin o vorbire pozitivă închide adunarea poporală iar poporul în ordine exemplară s'a depărtat, ducând la vetrele lor alinarea sufletească și conștiința, că până când conducătorii sunt cu ei Dumnezeu nu-i va lăsa.

E de însemnat, că câțiva oficanți șoviniști au încercat să împedecă adunarea aceasta, insinuând

pe aceiași zi și ei o adunare poporală, la care au convocat pe toți învățătorii români din cercul electoral Teaca, dar *bravii noștri învățători și-au exprimat indignarea față de aceste apucături corteșești spunând că ei una simțesc cu întreaga suflare românească.* Astfel temându-se, că în adunarea convocată de ei românii îi vor majoriza au capitulat abținându-se dela ea.

Di Take Ionescu despre răscoale.

Iată o parte din declarațiile dlui Take Ionescu către dl Hugo Ganz dela »Frankfurter Zeitung«:

»Sărăcia e pricina răscoalei, se zice. Nu voiu fi așa de nesocotit să zic că țaranii stau bine. Dar zic că s'au sculat mai cu cruzime, tocmai unde sufer mai puțin. Nu nevoia, nu desnădejdea s'au răscolat, ci duhul răscoalei a luat nevoia ca pricină. Fără de simțul anarhist cu totul n'ar fi putut complotul preface țara întreagă într'o mare de flacări.

»Vorba complot te face să te miri. O repet. Negreșit că n'a lipsit nici pregătirea nehotărâtă. Ațitarea lui Cuza și Iorga au băgat țara în friguri, și dacă opoziția, ca de obicei, n'a sporit aceste friguri, nu cercetez, căci acuma ar fi nepatriotic să spun ceva, care ar putea strica înțelegerea între partide. Dar cu toate aceste ațitări n'ar fi ajuns la răscoală întinsă și la fel făcută, dacă nu era organizată. Care era scopul complotului, nu se poate încă hotărî. Poate e un complot general anarhist, poate uneltiri ascunse străine — în orice caz porunca pentru agitație a venit din străinătate. Privește, de pildă, acest tablou, țaranii pe cari îi zdrobește piramida socială: sus regele, apoi generalii, ministri, advocații, negustorii etc. Sunt acestea tipuri românești?

»Tabloul vine de bună seamă din Germania sau mai bine din Austria. Vezi aci la mine o bibliotecă întreagă a anarhiei. Totul dovedește că a fost un complot cu centrul în București. Presupun însă că mișcarea a izbucnit prea timpuriu și că nu era încă de ajuns de organizată; altfel ar fi început cu stricarea drumurilor de fier. Se plânșia, de bună seamă, o răscoală pe vremea secerișului, când ar fi nimicuit toate holdele.

»Dar când izbucniră răscoalele în Moldova și nu se luaseră măsuri destul de aspre, ca la orice început, spre a nu face vărsare de sânge, atunci mișcarea izbucni și în Muntenia, neapărat însă cu totul altfel.

»Nu mai fu răscoală, ci revoluție, care se poate asemăna numai cu cea din Estonia și Livonia. Muntenul e tot așa de aspru ca și stăpânul lui. De mult aveau puțin a face unul cu altul, căci stăpânul le lăsa toate moșiile pe seama țaranilor, mulțumindu-se pe 1/3 sau 1/2 din roade, iar el stătea în București sau la Rivirea și se mulțumea cu venitul acestei exploatare primitive. De atunci încoace între stăpâni și țărani s'au băgat arendașii, cari plătesc arenze mari și lucrează mai bine moșiile, ceea-ce a schimbat cu totul legăturile patriarhale. Arendașii sau și proprietarii fac magazine, clădesc case și grajduri și cresc vite.

»Acestea sunt în ochii țaranilor cetățile dușmanului lor și împotriva lor și-a descărcat furia. Loznica tainică era: nici un boer, nici un conac boeresc! Pământul e a țaranilor! Și au lucrat după dânsa. S'au legat și printr'un jurământ că vor nimici tot. Se simțiau legați prin acest jurământ, chiar după ce s'au potolit și-a trebuit să-i deslege metropolitul prin o scrisoare pastorală, deslegându-i de jurământul de-a nimici conacurile.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

Afacerea Vaida.

Deputatul dr. Al. Vaida va adresa azi alegătorilor săi din cercul Ighiului o scrisoare deschisă asupra incidentului care a provocat în contra sa indignarea artificială, ca să nu zicem orgiile selbatice kossuthiste. În epistolă va supune incidentul judecării alegătorilor, singurul său for competent. Venindu-i îmbărbătare din cerc, ceea ce e sigur, căci frații săi d'acolo nu-l vor lăsa jertfă răsbunării adversarilor politici, dl Vaida cât de curând se va prezintă în dietă și va lupta cu toată vigoarea, ori ce i-s'ar întâmpla.

Ca să-l intimideze, puternicii zilei au recurs la un truc: au scos vestea că procuratura îl va înprocesa pentru versurile românești șterse din protocolul dietei.

Patrioții (ungurii) din Zlatna i-au adresat de altfel ieri o telegramă în care-l desaproba și-i arată neîncredere. Trist ar fi numai când i-ar manifesta încredere și l-ar lauda, cum laudă presa maghiară, pe indivizii Franku și Daján.

Dela frați.

Sălbătăciile grecilor. Sub acest titlu »Românul dela Pind« scrie:

Batalionul de armată din cazarma Florina primise ordine de a se duce în ținutul Seresului. Armata, pe baza acestui ordin, părăsește comunele pe unde cantonau, lăsându-le astfel la voia întâmplării. Indată după retragerea armatei de prin comune se svonise prin oraș, că antartții au de gând a năvăli în comuna Belcamen, cu scop de a măcelări pe toți românii notabili, precum și pe institutorul român.

Bunii români din Florina și mai ales desinteresatul patriot Toma Celescu, la moment trimite pe cavazul lui, împreună cu un turc, spre a lua pe notabili și pe institutor și a-i aduce aci. Chiar în aceeași zi, pe înserate ei au putut sosi aci. Eră la 7 Martie, adevărat o zi după ce armata a părăsit comuna Belcamen.

Antartții, înștiințați că armata a părăsit comuna, nu pierd timpul și la 11 l. c., Duminecă, când toată lumea era la biserică, ei împresoară comuna și biserica din Belcamen. Șefii acestei bande, Iliă Coli Pina, originar din Negovan și Capidan Iani, din Grecia intră în biserică aprinzând câte o luminare mare de tot ca să le ajute Dumnezeu lor în întreprinderea lor, adică măcelărirea tuturor românilor din acea comună. După terminarea slujbei, antartții închid în biserică pe femei, iar pe bărbați luându-i i-au dus în centrul comunei. Aci Capidan Iani ținu un discurs înflăcărat, arătând că comuna e grecească și că toți, fără excepție, sunt greci. Toți deci uniți să luptăm pentru a ajunge ținta dorită, după ce vom curăți pe românii din sat, pentru cari am și venit.

După terminarea discursului, Capidan Iani, arată o scrisoare a generalismului Capidan Vardas și o dă, spre citire, institutorului grec din această comună.

Capidan Iani, apoi, întreba pe unde sunt acei propagandiști. Din întâmplare numai trei români naționaliști au fost de față; fiind denunțați, au fost bătuți până la sânge, împreună cu doi albanezi, cari refuză a se numi greci. Căutând pe notabilii români și negăsându-i acasă au luat pe soțiile și mamele notabililor, bătându-le fără milă în fața mulțimei. Ceialalți români din comună, cari nu se duseseră la biserică au reușit să scape ca prin minune de antartți, stând ascunși prin casele lor până la sosirea armatei în comună. Intra altele au fost bătute și femeia lui Toma Stati, mama lui Vangheli Tati și mama fraților Ghiușu, Nașu și Nicolae.

Spre a nu lua de veste autoritățile, antartții au interzis categoric locuitorilor din Belcamen a veni la Florina. Cu toate acestea, notabilii români cari veniseră aci, luând de veste de cele întâmplate, în loc de a se descuraja, ei s'au încurajat mai mult. Chiar în ziua când au aflat de cele de

mai sus, s'au adresat prin petițiune Ex. S. Caimacanului cerând un muhtar (primar) român. Petiția era scrisă numai de 15 inși, adică numai de ceice erau aici. Când românii din Belcamen au prezintat petițiunea Ex. Sale Caimacanului s'a întâmplat să fie acolo și mitropolitul grec. În fața lui Ex. Sa Caimacanul a spus românilor că, conform firmanului imperial, chiar dacă ați fi numai 5 case, aveți dreptul de a avea un muhtar. Apoi știu că azi, din cauza fricei nu pot să se declare, chiar dacă ar voi.

Sperăm că Ex. Sa Caimacanul, ca adânc cunoscător al chestiei românești, va satisface legitima cerere a românilor, acordându-le un muhtar și sigiliu aparte.

După ce l-a informat de isprava antartților, imediat a dat ordin ca să se trimeată cât mai curând un detașament de soldați și un polițaiu.

Din străinătate.

Programul polon. Într-o ședință din Rzeszow fostul deputat dietal dr. Glombinsky a desfășurat programul panpolon. Acest program cuprinde în sine nu numai o parte, ci toate părțile fostului regat polon, asemenea și toate păturile sociale a poporului polon, și tinde într'acolo, ca să cultive poporul în direcțiune națională, culturală și economică, ca apoi cu vremea să poată ajunge în neafârțare în toate privințele, deci și în privința politică.

Japonia și Ungaria. Hayasyi, ambasadorul Japoniei a înștiințat oficios pe ministrul de externe al Chinei, că au scos toți soldații Japoniei din Mandjuria, cu excepțiunea aceluia, cari păzesc liniile ferate.

Candidarea dr.-ului Lueger. Creștinii sociali din cercul Hietzieng au ținut o adunare, în care unanim au primit de candidat pe Lueger, primarul Vienei, chiar dacă el ar ține și la candidatura din cercul al 8-lea. El mai are 2 contracandidați în cercul acesta: pe funcționarul Fr. Schmidt, care se încrede în cele vre-o 4000 voturi a funcționarilor, și pe social-democratul Polke, care trage nădejde la alegătorii noi: muncitorime și oamenii săraci. E posibil, să ajungă la balotaj între Lueger și Polke.

Numirea de judecători cehi. În unele orașe nemțești din Boemia, dar în jurul cărora se află și comune cehești, au fost numiți judecători cehi, deoarece nu s'au aflat nemți, cari să știe ambele limbi perfect. Se înțelege, că nemții sunt cătrâniți pentru aceasta, și au apelat la ministrul contra acestor denumiri.

Partidele Dumei. Cei 501 deputați ai Dumei sunt grupați definitiv în următoarele partide: Socialdemocrați 64, social-revoluționari 34, socialiști populari 14, partidul muncitorilor, a țărănilor și a rușilor mici 100, Mohamedani 30, poloni 46, cadeți 91, democrat 1, cazaci 17, afară de partid 50, octobriști și moderați 31 și monarhiști 22. Deputații șed în ordinul acesta dela stânga către dreapta.

Revolte sângeroase de muncitori. Direcțiunea fabricilor Briansk a dat drumul la aproape 5000 de muncitori din atelierele din Jecaterinoslav, deoarece s'a iscat o revoltă mai mare între ei, cu ocaziunea căreia a fost omorât secretarul directorului de fabrică și un ofițer de jandarmi.

Prin măsura aceasta vre-o 20.000 de persoane au ajuns într-o stare deplorabilă.

Dela judecătorii și tribunale.

Socialist osândit. Curtea cu jurați din Timișoara declarând vinovat pentru »agitație contra constituției« pe studentul universitar Roth Otto, tribunalul i-a croit o pedeapsă de 1 an temniță ordinară și 300 cor. amendă.

Fac și cu socialiștii ceea ce cu noi se urmează de mult.

NOUTĂȚI.

A R A D, 16 Aprilie n. 1907.

— **Uscăturile.** Ieri deputatul Farkasházy și-a adunat la Aleșd pe ungurii, ovreii și câțiva români parte uscături — ca vestiții preoți gr. cat. Klintok și Paladi — parte nenorociți cari nu știu de ce e vorba și a ținut cu ei adunare, de unde în numele *românilor* a felicitat pe Apponyi pentru proiectul său de lege.

Nu le arde obrazul de rușine nemernicilor, cari fac de ocară neamul ?

— **Contra pangermanilor,** — așa numesc adică patrioții cu marcă pe șvabii din Banat, cari s'au organizat în partid — s'a ținut ieri o adunare în Budapesta, la restaurantul Miklósi. Adunarea a fost convocată de studenții bănățeni, dintre cari desigur vor fi mulți de origine șvabească... Iată cum fiii rău crescuți, în școlile dela Seghedin ajung să ridice mâna sacrilegă împotriva părinților lor... Nu i-ar răbda pămantul !

— **Coadă de topor.** »Erdélyi Hirlap« dela 14 c. aduce telegramele incualificabile ale irozilor dr. Franku Amosz și dr. Daján Illés drept dovezi că »ungurii cu buze valahe mai treji la minte nu se identifică cu intențiile clubului naționalist«

Bine i-a botezat: într'adevăr, tipuri ca acești doi ipochimeni nu mai pot fi socotiți ca români, ci alături cu Burdea și Moldován Gergely — *unguri cu buze valahe*.

— **Pentru români.** Ziarul »Le Croix« din Paris publică un articol asupra românilor din statul ungar în care aprobă lupta pe care o dus aceștia în contra reformelor școlare proiectate de ministrul Apponyi.

Ziarul încheie în cuvintele: »Trebuie să laudăm pe români, frați latini ai francezilor, că știu să-și apere națiunea, rasa latină și tradițiunile lor«.

— **Victimele deraiării de lângă Seghedin.** Privitor la tragica moarte a bărbatului politic Olănescu și soția sa, ziarele din România scriu următoarele:

Prin tragica moarte a soților Gr. Olănescu cele mai mari familii românești rămân în jale.

D-na Adina Olănescu era cunoscută în elita noastră ca o binefăcătoare, totdeauna în fruntea operelor de caritate, neobosită conducătoare a mai multor instituțiuni filantropice, vice-președintă la »Crucea roșie«, vice-președintă la societatea »Doamnelor române« etc.

D-na Olănescu a fost sora defunctului colonel Ghica, fost director general al poștelor, și nepoată de soră a șefului conservatorilor.

Gr. Olănescu, fost senator și deputat, fruntaș ministerial al grupeii junimiste, e fratele fostului președinte al Camerei și fost ministru de interne Const. Olănescu, frate cu d-na Ecaterina Butculescu, cu d-na general Crețianu și cu răposata soție al colonelului Grădișteanu.

Vizitind înaintea prânzului pe dl Const. Olănescu, fratele victimei, l-am găsit zdrobit moralmente de marea nenorocire întâmplată.

Dl C. Olănescu mi-a comunicat, cum că nefericitul său frate, suferind de ochi, a plecat la Viena, unde era să consulte pe profesorul dr. Fuchs, de acolo era să se ducă la Paris, având intenția de a consulta pe profesorul dr. Abady.

— **Tatjana Leontiev în temniță.** Tatjana Leontiev, despre care am scris la timpul său, că e condamnată la 4 ani temniță, a fost transportată în arestul de corecțiune pentru femei în Lemberg, deoarece în arestul din Bern nu sunt celule singuratic și așa fiind în cameră comună cu celelalte femei, ușor le-ar putea succede revoluționarilor ruși s'o elibereze cu ajutorul socialdemocraților din Elveția. De altcum Tatjana Leontiev era foarte liniștită și nici n'a întrebat de ce o mută. După expirarea osândeii Tatjana va trebui să părăsească cantonul Bern.

— **Un îndrăzneț.** În subsolul (foița) »*Tribunei*« nr. 53 am demascat »naționalismul« părintelui dr. Elie Dăianu, protopop gr. cat. al Clujului, fost »director« al »*Tribunei*« din Sibiu, în vremurile de restriște, pe cari el le-a — ilustrat. La dovezile mele scoase *din carte* (tămâiată, prefăcută și editată de »părintele«), Sânția Sa răspunde în »*Răvașul*«, ca dintr'o înălțime de... Jupiter tonans.

Iată răspunsul său: »Statul, biserica și școala — un capitol din marele op premiat de universitatea din Budapesta... Cuprinsul cărții mai actual decât oricând, e cunoscut cetitorilor noștri și nu noi li vom releva importanța. Constatăm însă că »*Tribuna*« din Arad (nr. 53) tratează cartea cu vădită reacredință. Niciodată mai mare nedreptate unei cărți nu i-s'a făcut, ca aci. Autorul articolului poate fi *Tanda*, chiar și *Tândală națională*, fără a fi popă. Un preot nu poate fi așa de rău și nu poate perverti așa de răutăcios, ca »*Popa Tanda*« al »*Tribunei*«. Bună dimineață, babă! Spanac, băete!

Față cu acest metod de argumentare nu aveam ce mai vorbi. Dar... după ce îl lasasem în plata Domnului, iată că acest nobil protopop român (greco-catolic) foarte cu îngâmfare (Ca spicul gol!) își adevărește »naționalismul« său, scriind la unghurescul »*A Nap*« despre minunata purtare a deputatului dr. Al. Vaida-Voevod următoarele: »Ca preot român gr. cat... (El, id est »*Dedu*«!) rolul condamnabil al lui (Vaida) îl osândesc în întregime, din punct de vedere omenesc și românesc, deopotrivă«. — Întreb eu acum, după ce le știu cetitorilor: E acest bărbat, cu capul gol, (Fără păr pe cap? Dar cu barbă mare! *Nota Culeg. fost la »Răvaș«*.) român în sentimente? Ne-a dovedit că e papistaș numai, și ni-i înzultă pe naționaliști! Este el om? Nu voiu da eu răspunsul, ci acela care îi descrie »*apostolia*« în »*Tribuna*«, prin scrisoarea »De lângă cetatea lui Gelu«. — Nu mă închin ție, părinte Proto...
Popa Tanda.

— **Adunarea poporală a social-democraților din Arad,** ținută alaltăieri a reușit foarte bine.

În numele convocatorilor salută adunarea muncitorilor Gruber Iacob, care recomandă adunării să se aleagă de președinte Sava Ș. Damian și de notar Albert Dăniel, pe cari adunarea îi primește cu aclamațiune. Președintele adunării după ce explică pentru ce a fost de lipsă convocarea adunării de azi, roagă mulțimea prezentă să-și păstreze sângele rece și să asculte pe oratorii adunării cu atențiune, să nu fie lipsă de intervenirea poliției, care este prezentată într'un număr destul de considerabil (fiindu-le teamă de vre-o tulburare, ca la adunarea de protestare a românilor). Predă cuvântul secretarului de partid Klopstein Ernő, care într'o vorbire de un cias, explică cum s'a purtat principalii comercianți față de aplicații lor din prăvălii, pentru care — zice — a fost de lipsă să convocăm adunarea de azi, arătând starea adevărată în care stau ei astăzi și față cu minciunile foilor unghurești care intenționat vrea să provoace muncitorimea la răscoală — dar asta n'o s'o ajungă d-lor.

Spune mai departe că calfele de comercianți au înaintat un memorandum pentru scurtarea timpului de lucru, pe care însă l-a respins în modul cel mai necuviincios. Vreau să provoace cu orice preț greva. Spun, că lor nu li-e frică și stau pregătiți în fața a ori ce eventualități.

Urmează apoi reprezentanții tuturor sindicatelor de muncitori, cari declară în numele tovarășilor lor din sindicat că vor sprigini lupta calfelor comercianți atât moralicește, cât și materialicește; după care președintele adunării în cuvinte de îmbărbătare declară adunarea de închisă.

— **Rectificare.** Ni-se cere publicarea următoarelor:

Subscrisul mărturisesc precum la alegerea de deputat în cercul electoral al Lugojului din cauză gravă familiară nici că am putut a mă prezenta, necum să fiu votat cu candidatul străin după cum greșit s'a fost anunțat în rubrica »*Tribunei*« Nr. 62 a. c. Gruin, la 27 Martie st. v. 1907. *Nicolae Alecsa* învâțător. conf.

— **Prăvălia F. A. Degan,** import de cafea și tea, precum și tot felul de coloniale, se află în *Fiume*, Corso nr. 16. Se atrage atenția atât a românilor cari trec pe acolo ducându-se la Abbazia, cât și a celor ce au trebuință în gospodăria casei: să se adreseze și să comande cu toată încrederea delă acest comerciant român onest și zelos, care trebuie încurajat de toți românii de bine. Toți câți au legături cu acest comerciant, numai cuvinte de laudă ni-au spus și înșine ne-am convins că merită toată solicitarea.

— **Ciuntitori de urechi în Marseille.** Din Marseilla se scrie că femeile d'acolo sunt cuprinse de groază oribilă. În timpul din urmă nici nu poate ieși o femeie singură, că s'a format o adevărată bandă de hoți în contra cerceilor. Nu destul că fură cerceii și la cel mai mic semn de opoziție taie urechea întreagă. Cel dintâiu caz s'a întâmplat înainte cu vre-o 2 săpt. într'un loc mai lateral al portului. Un bărbat bine îmbrăcat a oprit în loc pe o femeie ce se întorcea dela lucru și i-a ordonat să-i dea cerceii. Femeia nu s'a supus și-a strigat după ajutor, iar bărbatul a scos un briciu și i-a tăiat partea de jos a urechei cu cerceul. Femeia a leșinat de durere, iar atentatorul a fugit. De atunci s'au întâmplat mai multe asemenea atentate și jafuri, în cari și-au pierdut femeile una sau amândouă urechile. Poliția a și găsit câteva urechi, se n'ștelege fără cercei, și-a deținut un individ suspect, care avea la sine un briciu. Se crede însă că hoții au fost mai mulți și poliția urmărește cu stăruință.

— **Moartea compozitorului operetei »Geșă«.** Scriitorul celebru englez James Davis, care sub pseudonimul de Oaven Hall a scris libretul operetei »*Geșă*« și a câștigat cu el 500.000 funți sterlingi, sau 12.000.000 coroane a murit în Harvragot.

— **Vițel monstru.** Ni-se scrie: Vaca țaranului Ioan Popa din Pocola a făcut un vițel monstru. Are două capuri bine dezvoltate, patru ochi și trei urechi. Vițelul după câteva minute a crepat.

— **Un prinț amoretat.** Se anunță din Berlin că al patrulea fiu al împăratului Germaniei, prințul August Wilhelm, — logodit în Ianuarie cu prințesa Alexandra Victoria de Schleswig-Holstein, verișoara sa — se va duce să-și sfârșească studiile la Harvard (America).

Prințul aflase la Bonn că un mare duce german ceruse mâna iubitei sale. El nu așteptă permisiunea autorităților universitare din Bonn spre a părăsi îndată acel oraș și chiar fără știrea aghiotantului său, luă drumul Berlinului ca să vadă pe tatăl său, împăratul. Ii spuse ce aflase și-i mărturisii că nu s'ar putea hotărî nici odată să se însoare cu alta decât cu prințesa Alexandra.

Induioșată perechea imperială consimți la logodnă, cu condiție ca nunta să nu se facă decât în 1909.

Prințul August-Wilhelm își va sfârși dar studiile la Bonn și va frecuenta Universitatea din Strassburg în viitorul semestru de iarnă. La anul el se va imbarca pentru America.

— **Sfârșitul unui brigant italian.** Din Neapole se scrie că împrejurimea Salernoului este de câteva luni amenințată de numele brigantului Parisi. Cum e obiceiul în sudul Italiei, poporul apără în toată privința hoțul față de autorități, astfel lui Parisi i-a succes de multeori să scape de tribunal. În schimb brigantul persecuta fără cruțare pe aceia cari îi bănuia că i-ar putea fi trădători.

Câteva zile sunt numai de când a omorât în casa lui pe un țaran pe care-l bănuia că este în contact cu poliția. Poliția în sfârșit a urmărit cu atențiune oameni cari cu drept puteau fi banuiți că provăd pe Parisi cu alimente, arme ba îi ofer chiar și ascunzătoare. Între aceștia erau și două femei Sabatina Rotumio și Roza Mogavero, cari și altfel indulceau zilele brigantului. Din mersul și venitul femeilor au aflat apoi că cel mai plăcut scut a brigantului e pădurea deasă de lângă Sant Antonio di Giovo.

Acum câteva zile nouă carabinieri au căutat toată noaptea pădurea. Către două ore dimineața unul dintre ei au auzit pași lini și când a voit să țintească și să descarce pușca, două gloanțe i-au șuerat la ureche. Carabinierul a împușcat și

el fără să nimerescă. Soții lui, auzind împușcăturile au alergat numai decă întru ajutor și-au luat parte la lupta periculoasă. Parisi umplea și descărca pușca de printre arbori cu o iuteală de necrezut, iar în sfârșit la nimerit un glonț, răbindu-l de moarte. În clipa aceea sbieră sălbatic:

— M'ați ucis! Lașilor!

După câteva minute a murit, arma însă o ținea strâns în mână. Ca cei mai mulți briganti astfel și Parisi afirmă că o judecată nedreaptă l'a scos din șirul oamenilor cinstiți și atunci a jurat răsunare de moarte pentru toți aceia cari cât de puțin au purtat vina căderii lui. Foarte mult au suferit moarte, cari erau bănuși din partea lui. În sfârșit cu moartea lui respiră ușurată împrejurimea.

— **Comisia măștilor negre.** Se telegrafiază din Berlin: Nu de multă vreme locuia în strada Königgräetzerstrasse Nr. 87 un danez *Herman Diedemann* reprezentantul unei firme mari din Copenhaga. Ieri a intrat la el un tinăr care l'a întrebat dacă el este Diedemann? La răspunsul afirmativ, tinărul i-a predat o scrisoare închisă. Diedemann a deschis scrisoarea care era de următorul conținut:

Să predai acestui tinăr numai decă cinci-sute mărci, căci altfel te condamnă la moarte. Ești păzit de oamenii noștri și nu-ți vei putea încunajura destinul. *Comitetul măștilor negre.*

Abia acuma observă Diedemann, că tinărul poartă mască neagră. Ieșit din fire cu totul îi strigă:

— Omule, ai înebunit!?

Tinărul strigă! *Sus cu mâna!* și-l atacă cu revolverul. Diedemann alergă la fereastră și voi să strige după ajutor, tinărul însă împușcă și-l răni la braț. Lui Diedemann îi succese totuși să deschidă fereastra și strigă după ajutor. La strigătele lui s'au adunat mulți în stradă la fereastră. La poartă lângă ușa unei trăsuri închise stătea un tinăr care era se vede soț de crimă cu tinărul de sus, și acesta strigă mulțimei:

— Ce mai vreți dela acesta, nu vedeți că e nebun?

Zicând aceste a dispărut. Iar în odaie se petrecea o luptă desperată; revolverul s'a descărcat și tinărul a fost rănit la brațul drept, care astfel a devenit imposibil de luptă. Poliția l'a deținut și a constatat că îl cheamă Emil *Budde* și e curățitor de trăsuri.

Budde a comis de mai multe ori asemenea atentate.

— **Convocare.** Conform § 23 din stat. prin aceasta convoc conferența inv. din tractul Beiuș, pe ziua de 25 Aprilie st. n. 1907, precis la 9 ore a. m. în localitatea școlii din Beiuș.

Ordinea de zi:

1. La 9 ore chemarea Duhului Sft.
2. Cuvânt de deschidere.
3. Prelegere practică din Socoată.
4. Reflexiuni asupra prelegerii.
5. Executarea concluzelor com. centr.
6. Discuțiune asupra »Planului de inv.«.
7. Propuneri și interpelări.
8. Fixarea proximei ședințe.
9. Încheiere.

Beiuș, la 10 Aprilie st. n. 1907.

Ioan Cigarija,
prez.

NB. Numai absenții cari sunt scuzate cu atestat medical, pot fi luate în considerare,

— **Mulțămită publică.** Subscriții, în numele »Reuniunii femeilor române« din Abrud, Abrudsat și jur și pe aceasta cale aducem sincere mulțămite institutelor de credit: »*Doina*« din Câmpeni pentru ajutorul de 100 cor. și »*Detunata*« din Bucium-Șasa pentru ajutorul de 60 cor., votate acestei reuniuni. Abrud, la 13 Aprilie 1907. Ana Filip, prezidentă. Ioan Simu, secretar.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebunțeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în

Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoș în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Kerpel Izso** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Depozit de mașini și alte obiecte de fotografie. Telefon nrul 355.

— **Medicină sigură contra ofticeii.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismul ridică palate, medicul face medicini, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fag a lui Kun István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comanda la Kun István, apotecar, în Hajduszovát.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțel. Un departament separat se găsește fabricați de argint china de prima calitate. Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina,**

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 în Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de până acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetare a feței. O bucată 70 fil. De vândut în laboratorul chimical al lui Temesváry József, apotecar Szeged, Petőfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Királyutca.

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

Poșta Redacției.

Participant, Oradia. Negreșit să trimiteți și la Dietă, pe adresa unui deputat.

G. O. în Bolya. N'am primit acel articol, măcar că publicam cu plăcere.

Poșta Administrației.

Teodor Petrica, Vojvodinț. Am primit 6 cor. pe II. Quart 1907.

G. Postea, Felec. Am primit 15 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

George Căzan, Füleháza. Foița lui Slavici s'a isprăvit.

Ioan Lucăcel, Balsa. Foița întrebata nu s'a tipărit în broșură. Adresează-te la autorul Trăian Magier, Szaturó u. p. Gurahonc.

— Apărut în tipografia diecezană din loc curs practic de fizică și chimie pentru cursul primar de Iuliu Vuia, inv. director școlar. Prețul unui exemplar 50 fileri.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 261 din Biblioteca pentru toți: »Salomea«, dramă de *Oscar Wilde*, în traducerea poetului Z. Bârsan.

Această capo d'operă a nefericitului poet și estet englez este una din cele mai subtile și mai artistice creațiuni ale spiritului modern. Dintr'un cunoscut subiect biblic, Wilde a reușit să închege o dramă zguduitoare, care trece astăzi, cucerind, peste toate scenele europene, în entuziastele aclamațiuni ale criticilor.

Traducerea e făcută într'o limbă românească aleasă, așa că broșura asta poate satisface cele mai rafinate gusturi literare dela noi.

Prețul minimal de 30 bani o face accesibilă ori și cui.

De vânzare la toate librăriile din țară și la editorul Leon Alcalay. — București.

Zilele acestea va apare »Tânase Scatiu«, roman de Duiliu Zamfirescu, autorul frumoasei descrieri »Vieța la țară« publicată tot în această »Bibliotecă pentru toți« sub Nr. 162—165.

Economie.

Arad, 15 Aprilie 1907

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 15 Aprilie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—klg.)	7.86—7.87
Secară pe Aprilie 1907	6.75—6.76
Ovăs pe 1907	7.66—7.67
Cucuruz pe Maiu 1907	5.45—5.46
Grâu pe Octomb. 1907	8.15—8.16

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.85—7.86
Secară pe Aprilie 1907	6.74—6.75
Ovăs pe Aprilie 1907	7.66—7.67
Cucuruz pe 1907	5.46—5.47
Grâu pe Octomb. 1907	8.14—8.15

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul-nou.

500—600 mm. Grâu	7.20—7.30
400—500 " Cucuruz	4.80—4.90
Semnare nominală, Ovăs	7.---
" " Orz	6.---
" " Secară	5.60—5.70

Prețurile în coroane, per kgr.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare

doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, $\frac{1}{2}$ Kgr.	fl. 1.20
Amestec de Granada-Nouă, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 1.00
" regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.80
" Domingo, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.70

Căfele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, $\frac{1}{2}$ Kgr	fl. 1.00
" Java de aur, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.90
" Mocca, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.90
" Liberia, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.80
" Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.80
" Quatamala, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.90
" Santos, Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 0.60

Tea.

Fărmituri, $\frac{1}{2}$ Kgr.	fl. 1.50
Kongo, $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 1.50
Amestec regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 3.00
Mandarin (veritabilă), $\frac{1}{2}$ Kgr.	" 4.00

Vânzare în mare și mic.

— In provincia franco —

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő

negustorie de import de cafe și tea din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

— Zilnic cafea proaspătă prăjită. —

„Laboratoire Cosmétique Matild“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castilio.

Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scurturea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. În cazuri de tot grave și piluile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea dl Dr. Gera Attila din Volsánka, care din tuberculoză s'a vindecat prin sirupul de brad Castilio și de sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

Pentru anemici, femei în galbinare, pe cari li doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare capul

stabililor, cari doresc să se îngrășe și înțerească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrilor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castilio al Dta le folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reînțoararea poștei încă două sticle. Nandrássy D. Mihály, preot, com. Gömör, Restér, u.p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărghitar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omeniei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc. Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ții delături pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-**MATILD** coroană. cor. 60 f. SAPUNUL **MATILD** 80 fileri. PUDRA **MATILD** 1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescrise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclama, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmétique MATILDE“ (întemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Mașini de cusut Singer.

De tot noi cu **30 fl.** și mai mult; expert reparate pentru familii și industriștii dela **12 fl.** în sus le liferează pe lângă garanță

Habán József, mechanist

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Commis

bineversat în bransa ferăriei, se acceptază numai decât la

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții

in Caransebeș.

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poștiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad Deák Ferenc-u. 2.

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

fac plăci de beton, canaluri de beton fundamente pentru uscarea pereților umezi, primesc orice construcții de pământ în condițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele mai ieftine.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtourea, de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, inventată de el însuși și întrebuițată de ani de zile, care s-a dovedit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuițare dăm bucurosi oricui instrucții asupra întrebuițării. Primește lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Perilele trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canaluri; mai departe șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe corpișuri à la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminaru.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

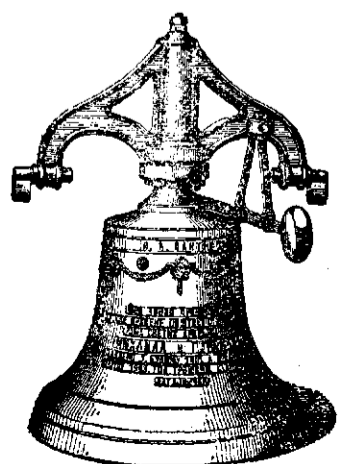
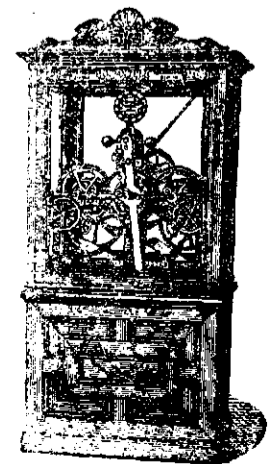
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Biseriilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de rital ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecutie frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

Local de bodegă ospătărie în Arad

vis-à-vis de intrarea principală
a palatului de justiție

se dă în arândă cu 1 August 1907.

Reflectanții au a se adresa către

Ioan Niga, arhitect în Arad.

Informațiuni:

Localitățile esarendânde constau: **1.** Din 2 sale pentru oaspeți, fiecare cu intrare separată dela stradă. Una are 11¹/₂ metri lungime și 5¹/₂ metri lățime, cealaltă 8¹/₂ metri lungime și 5¹/₂ lățime. **2.** Din una odaie separată pentru oaspeți de 5 metri lungime și 5¹/₂ lățime, cu intrare de sub poartă. **3.** Din o cuină de 4¹/₂ metri lățime și 7 metri lungime. **4.** Din 2 odăi separate menite de locuință pe seama ospătarului, din pivniță pentru beuturi și din localități laterale corespunzătoare.

Proprietarii doresc a câștiga pentru acest local un ospătar român, isteț, dispunător de un capital de investiții cel puțin de 5—6 mii coroane, care să poată da întreprinderii sale un avânt. Circulația zilnică alor 4—600 persoane, cari intră la tribunal și județ ar da modru să devină localul acesta locul îndătinat de întâlnire al celor cu treburi la lege, începând dela advocați și pân' la țărâtime — și prin asta un mijloc sigur de subsistență pe seama unui ospătar bun și solid.

Arânda anuală 1800 cor., contract pe mai mulți ani.

Premiat cu medalia de aur.

MILAN PETKO-PAVLOVITS

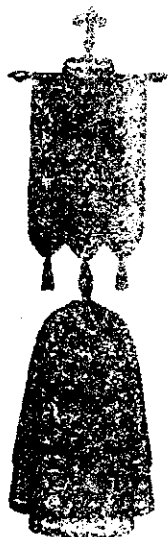
Versecz (în casa proprie. Lângă palatul episcopal.)

Țesătorie artistică și atelier de desen pentru scopuri bisericesti și casnice. — Țesătorie de icoane sfinte și pictură cu acul.

Odăjdii, stihare, baldachino „Gjolgj“, briuri de lână pentru preoți Cor. 3-60 franco.

Icoane sfinte în stil oriental prima calitate în toate mărimile.

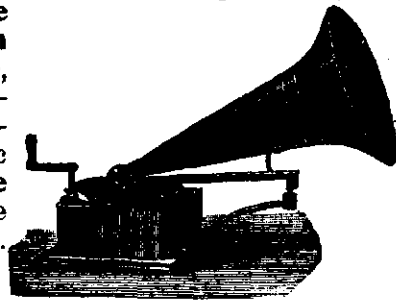
Batiste, fețe de masă etc. cu chipuri istorice românești ca: Horea, Cloșca și Crișan, Mihai Vi-teazul, Neagoe Basarab, Bogdan Vodă, Mihai la Călugăreni cu versuri. Articole desenate și țesute, toate cu prețuri foarte reduse. Articolele acestea nu trebuie să lipsească din nici o casă românească.

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble mare asortiment. Noutăți Gramaphon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramophon și Automate se trimite gratuit și sentită de timbru. Primesc tot felul de plăci întrebuințate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin isvor de ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,

comerciant de gramophone Corespondență în orice limbă.
Szeged, str. Könyök nr. 3. Noui plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

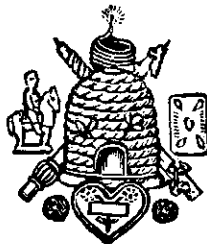
turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Röpentyű-utca 23.

Produce: Bronz fosforat original, Bronz mineralist, Aramă roșie, Aramă galbine, Bronz mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact“ Compozițiunul de magazin după desene și modele în bucăți brute de aramă, precum și prelucrate gata. Articole de calitate.

Corespondență germană, ungurească și franceză.

Liferantul de lumini de ceară a diecezel catolice din com. Bihor și Sălgy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef

pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbine sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămăie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserici. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se cmpută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere el. circă.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Anunț.

Se va deschide

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGVEL)

PRĂVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

● **Tot felul de lucrări tipografice** ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA“
ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

● **Diferite tipăriri pentru bănci** ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Am onoare a aduce la cunoștința stim. doamne,
că întorcându-mă din Viena, mi-am deschis

Salonul

în Piața Libertății nr. 11, etajul I.

Modelele mele sunt dintre cele mai frumoase și
cu prețuri moderate. Prin serviciu prompt mă voi sili
să câștig încrederea stimatului public.

Comande în prvinție și transformări se'ndepli-
nesc punctual și cu esactitate.

Solicitând părtinirea prețioasă a onor. public,
rămân cu stimă

Grünblatt Antónia.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la ar-
ticiii ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută
vitelor la lins,

sămânță de lufurnă și trifoiu roșu garantată de curată de tortofel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșu de Mammuth,
galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopul de sămănat;

sămânță verita-bilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagin.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și
acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyeli Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verhőczy-utca.

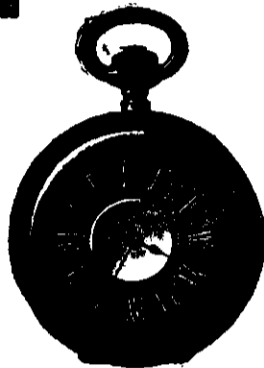
Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efeptuire lucrări artis-
tice. — Mustre trimit gratis și franco.
La dorință călătoresc și la fața locu-
lui pe spesele mele.

GELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă
juvaiericeale atât pe bani gata cât și

IN RATE

pe lângă chezășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'alte:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricile cele mai renumite,

FĂINĂ

Produse

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi
vase de menagiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămași, cravate, ciorapi, asor-
timent mare de tot felul de bambacuri pentru manufactură
de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atenția onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, coășus numai din rănză
de vițel, garantat curat și nestrădat, nu de asemănat cu alte fabricate de
soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite grănit

Pentru expediții de cafea, cealu, prăvălie de import
și export de marfă colonială, poame sudice și băcănii

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale
de nou aranjată, și unica furnisora a preoțimei română
gr. cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit
de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu multime
de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm
bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și
așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	C. fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 " 2 00
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 " 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 " 3 60
6.	CUBA, fină	1 " 3 —
7.	" mai fină	1 " 3 20
8.	" cea mai fină	1 " 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 " 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 " 3 70
13.	JAVA-AURIE, soi ca Menado, ușoară	1 " 3 40
15.	CEYLON, fină	1 " 3 50
16.	" mărgele, mai fină	1 " 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 " 3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE	
	amestec	5 " 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 " 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 " 18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgături pentru
tea (sulu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri
Spaniole, Pești, Delicatese, Orez, Cafea de Smolina (Surigat), Aix-oleu,
Portocale, Mandule, stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem
cu osebită stimă:

Romul Pascu utódai, Fiume
magazin de cafea și tea în Fiume.